

jūrskolas dibināšanas veicinātājiem. Cita starpā “*Waldschlösschen*” parkā I Vispārējo latviešu Dziesmu svētku laikā 1873. gadā notika arī Rīgas Latviešu biedrības rīkots saviesīgs pasākums.

Atjaunotu labiekārtojumu, tuvāku mūsdienu plānojumam, parks ieguva 19.-20. gadsimta mijā, kad jaunais alusdarītavas īpašnieks – Rīgas birģermeistara dēls Ādolfs fon Bingners – 1897. gadā uzcēla savrupnamu. Gandrīz vienlaikus ar villas uzcelšanu Rīgas pilsētas dārzu pārvaldes direktors Georgs Frīdrihs Ferdinands Kūfalts Bingneram izveidoja 2.2 hektārus lielu dārzu (parku), kas nosacīti bija dalīts divās zonās – regulāri stādījumi tuvāk namam un ainavisks parks ar mākslīgu ūdenskrātuvi, nokāpjot pa aizsargsienas kāpnēm.

Nākamās plašākās pārbūves parkā norisa 1936.–1940. gadā, kad pēc A/S “Latvijas kredītbanka” dāvinājuma savrupnamu kļuva par Valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Nams un tam piegulošais parks tika nodalīts no alusdarītavas un bija apkārtējiem iedzīvotājiem slēgts. Tolaik meklēja arī nosaukumu rezidences apzīmēšanai. Kā piemērotākais tika izvēlēts “Dauderu” vārds, atsaucoties uz pirmā teritorijas īpašnieka, alusdarītavas dibinātāja un zaļās zonas pirmā labiekārtotāja uzvārdu. Daudera vārds jau senāk bija dots arī netālu esošajai Daugavas pietātnēi (“Daudera steķim”), vēl mūsdienās Mangaļsalas virzienā atrodas arī t.s. “Daudera sala”.

Pēc 1940. gada, kad īpašumus nacionalizēja, teritorija pakāpeniski degradējās. 1967. gadā no “Aldara” atdalīja daļu parka teritorijas un uzcēla tajā Rīgas 28. vidusskolu, līdz ar to kādreizējais savrupnama dārzs zaudēja arī sākotnējo telpisko apjomu. Jaunajai paaudzei teritorija saistījās vai nu ar skolu, vai līdzās esošo rūpnīcu, jo tikai atsevišķi saglabājušies elementi (baseins, ūdenstornis, iepriekš, līdz 1950. gadiem arī siltumnīcas un dārznieka mājiņa) liecināja par vērienīgu vēstures mantojumu, kas šo vietu raksturo. Senākais vēstures slānis, kas ar šo vietu saistās, pamazām tika aizmirsts.

Lai mūsdienās pievērstu uzmanību apkaimes mantojumam un tai atdotu to raksturojošo vēstures stāstu, rosinām atjaunotajam parkam dot Daudera vai Dauderu parka (dārza) nosaukumu. Tā būtu tieša atsauce uz parka pirmsākumiem un reizē arī izceltu Johanu Dauderu kā personību, kas daudz devusi Sarkandaugavas izaugsmei.

LNVM ir gatavs sadarboties arī sagatavojot vēsturisko informāciju, t.sk. tādu, ko varētu izvietot parka teritorijā, lai veicinātu izpratni par apkaimes vēsturi vietējiem iedzīvotājiem un Sarkandaugavas viesiem – tostarp gan par Johanu Dauderu un apkārtnes vēsturi kopumā, gan arī par atsevišķiem parka vēsturiskajiem elementiem, par kuriem muzeja speciālisti savākuši bagātu informāciju.

Direktors

Arnis Radiņš

DOKUMENTS PARAKSTĪTS ELEKTRONISKI AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Sagatavoja:

Toms Ķikuts, Dr. hist.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja
direktora vietnieks zinātniskajā darbā

toms.kikuts@lnvm.lv

29537696